

GŁOS POLSKI

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Cena numeru pojedynczego mrk. 10.

Adres Redakcji i Administracji:
Piotrkowska 106. Telefon 199.

Redaktor, lub jego zastępca przyjmują wyłącznie od 5-6 po po
Rękopisów nie zamówionych Redakcja nie zwraca.

Helenów

W sobotę, dn. 10 b. m. o godz. 4 po poł.

WIELKI KONCERT BENEFISOWY

kapel. orkiestry policyj.
Wł. Łazarewa.

Wieczorem od godz. 8 do rana tańce na sali. Przygrywać będzie orkiestra policyjna.

476-2

Z ligi narodów.

O przyjęcie Węgier do ligi narodów.

GENEWA, 8 września (Pat) Od specjalnego korespondenta. Obecna sesja zgromadzenia ligi narodów, rozważała ma podania o przyjęcie członków w poczet ligi, złożone przez cztery państwa mianowicie Lotwę, Estonię, Litwę i Węgry. Przewidują nader ożywioną dyskusję polityczną w sprawie przyjęcia do ligi Węgier, a to z tego względu, że mała ententa, przede wszystkim zaś Czechosłowacja jest zdecydowana sprzeciwić się kategorycznie przyjęciu Węgier. Wśród przedstawicieli państw małej ententy panuje przekonanie, że prośba Węgier nie zostanie uwzględniona. Zdaniem tychże przedstawicieli przeciwko przyjęciu Węgier głosować będzie 20 państw. Jak się dowiaduje korespondent PAT, Benesz, minister spraw zagranicznych oraz pierwszy delegat Czechosłowacji, opuści w dniach najbliższych Genuę, udając się do Paryża. W czasie jego nieobecności, która potrwa prawdopodobnie czas dłuższy, delegacji czechosłowackiej przewodniczyć będzie minister pełnomocny Czechosłowacji w Paryżu, Osynsky.

PARYŻ, 9 września (Pat) Havas. Omawiając prośbę Węgier o przyjęcie do ligi pisze „Journal de Debats” że jest prawdopodobne, że Węgry otrzymają na razie odpowiedź odmowną. Przed przyjęciem Węgier do ligi jest rzeczą konieczną, aby uregulowały one przede wszystkim swoje sprawy wewnętrzne dając należyte gwarancje spokoju i bezpieczeństwa.

Węgry muszą czynami udowodnić dobrą wolę wykonania postanowień traktatu w Trianon i zdemobilizować się faktycznie. Państwa sąsiadujące z Węgrami wskazują na niebezpieczeństwo jakie mogłoby wyniknąć w razie gdyby Węgry zostały przedwczesnie przyjęte do ligi i w ten sposób miały ułatwione prowadzenie agitacji i intryg wspólników b. króla lub też jakiegokolwiek z arcyksiążąt austriackich.

Śniadanie w polskiej delegacji.

GENEWA, 8-go września (Pat). Delegacja polska wydała śniadanie, na którym byli obecni między innymi szef delegacji południowo-amerykańskiej i pierwszy delegat Rumunii, Tako Jonescu.

Na granicy austriacko-węgierskiej.

BUDAPESZT, 8 września (Pat) WBK. Z Sepronia donoszą, że pod Kirschlagiem przyszło wczoraj do potyczki pomiędzy powstańcami a austriacką siłą zbrojną. Powodem potyczki było uprowadzenie przywódcy powstańców, Emerika Egona. W wielu gmtnach zaatakowali powstańcy żandarmerję austriacką i przekroczyli podczas jej scigania granicę Kir-

schlaga. Prasa austriacka atakuje z tego powodu Węgry, a urzędowe austriackie oświadczenie w tej sprawie stwierdza, że ze strony węgierskiej potwierdzono, iż powstańcy faktycznie pod Kirschlagiem przekroczyli granicę i walczyli z kompanją Reichswehry. Urzędowy komunikat węgierski podaje, że powstańcy noszą ubrania cywilne i nie tworzą żadnych formacji. Wobec tego oświadczenie austriackie jest niezgodne z faktycznym stanem rzeczy i musi być jak najbardziej stanowczo odparte. Rząd węgierski spełniał zawsze, a także i obecnie spełnił swoje zobowiązania w sprawie utrzymania pokoju i dziś jest gotów zaprowadzić porządek w opróżnionej strefie. Rząd węgierski chce i tym razem udowodnić, że dąży szczerze do wykonania traktatu w Trianon.

MATERSDORF, 8 września (Pat) W. B. K. Dzisiaj o godz. 12 w nocy około 70 powstańców węgierskich, uzbrojonych w granaty ręczne i karabiny zaatakowało austriacki posterunek żandarmerii na południe od Eisenstadt. W czasie walki i zandarm został zabity, 4 rannionych, 26 zaś zostało pojmanych i zawiezionych w kierunku Soprony. Zabrano im mundury i pieniądze, poczem odesłano z powrotem do Eisenstadt.

Sprawy Gdańska w lidze narodów.

GDANSK, 7 września (Pat). Dowiadujemy się, że rząd polski odda pod arbitraż komisji ligi narodów sprawy dotyczące skarbu polskiego i praw urzędników i urzędów, oraz statków polskich w Gdańsku.

Odrośny atoli materiał mógł być doręczony gen. Hackingowi dopiero w Genewie, gdyż było rzeczą niemożliwą opracować obszerny materiał w kilku językach w terminie wcześniejszym. Przewidywać należy, że gen. Hacking przekaże materiał ten senatowi szwajcarskiemu, by ten mógł się wypowiedzieć. Poza tem prawdopodobnie gen. Hacking nie poweźmie sam decyzji lecz przekaże sprawę radzie ligi narodów, a ta przekaże ją komisji prawnej.

W sprawach kolejowych zadają dotąd dwa rozstrzygnięcia: jedno z dnia 15 sierpnia b. r. przyznaje koleje państwu polskiemu, drugie — z dnia 5 września dotyczy regulacji spraw, związanych z objęciem kolei przez rząd polski.

W swej decyzji z d. 5 września gen. Hacking stara się uwzględnić życzenia w. m. Gdańska w całej rozciągłości, odmawiając Polsce praw suwerennych i wychodząc z założenia, że polityka ligi narodów w Gdańsku zmierza do tego, aby nie popierać urzędowej polskiej kolonizacji Gdańska, lecz uszanować prawa miasta. Najprawdopodobniej rada ligi narodów stworzy junction między odwołaniem się w. m. Gdańska, a obu decyzjami gen. Hackinga i zatwierdzi obie te mowy.

Odnowiła angielska.

PARYŻ, 8 września (Pat) Rad. Po konferencji z królem, Lloyd George udał się na posiedzenie rady ministrów, gdzie przedstawił w zarysie swoją odpowiedź na ostatnią notę irlandzką. Jak się dowiaduje „Times”, odpowiedź angielska zawiera poważne ustępstwa dla Irlandii. W odpowiedzi tej rząd angielski zaprasza sinn-fainistów na konferencję w dniu 27 b. m. nie stawiając przytem żadnych warunków przedwstępnych. Tekst odpowiedzi ma być ogłoszony jutro po południu.

LONDYN, 8 września (Pat) Rada ministrów rozpatrywała sprawę irlandzką. Przyjazd Lloyd George’a, który odbył dwugodzinną konferencję z królem, przyjęła zgromadzona publiczność oklaskami. Lloyd George jest za kontynuowaniem rokowań z sinn-fainistami. Przyjęła przez radę ministrów odpowiedź Anglii przewieźli kurjerzy siarfeinistów do Dublina.

PARYŻ, 8 września (Pat) Hav. Minister Dumer udaje się jutro do Londynu, gdzie odbędzie konferencję z Robertem Hornym.

Kwestia Kłajpedy.

GDANSK, 7 września (Pat) — Tutajsze dzienniki donoszą z Tyłży. — Kowieński korespondent „Tilgitzer Zeitung” miał rozmowę z litewskim ministrem spraw zagranicznych Puriszkisem na temat kwestji Kłajpedy.

Puriszkis oświadczył między innymi, że rząd litewski nie myśli bynajmniej wywierać jakiegokolwiek nacisku na Kłajpedę. — W każdym jednak razie Litwa granicę gotowo by Kłajpeda oderwana od Niemiec polczyła się z Litwą w jakiej formie się to stanie to zależeć będzie od rokowań, które Litwa gorąco życzy sobie nawiązać. Interes Niemiec nie będą przytem w żadnym wypadku naruszone — Połączenie Kłajpedy z Litwą jest możliwe bez narażenia na szwank samorzędu Kłajpedy. Jako państwo samodzielne Kłajpeda istnieć nie może. Trudno jest rozumieć zakończenie Puriszkis, że w Kłajpedzie znajdują się kora, które wysuwają myśl zawarcia przymierza między Polską, a Kłajpedą.

Bez udziału Polski.

RYGA, 9 września (Pat) Według urzędowych danych konferencja dla spraw gospodarczych państw bałtyckich odbędzie się w Rydze dnia 12 września b. r. W konferencji wezmą udział Lotwa, Litwa, Estonia i Finlandja. Ma ją być zawarte konwencje o podatkach pośrednich handlu lasem i lnem wreszcie o komorach celnych i akcyzach. Z ramienia Lotwy w konferencji wezmą udział minister finansów Kalnisch i wice-minister spraw zagranicznych Albat. Przewidywane jest zwołanie następnej konferencji w październiku z udziałem Rosji sowieckiej.

Angielska flota bałtycka w Gdańsku.

Onegdaj zawinęła do portu gdańskiego angielska flota bałtycka, składająca się z czterech krążowników: „Curacna”, na którym przebywa szef floty, admirał Nicolsen, „Caledon”, „Castor” i „Cordelia”, oraz z dziewięć łodzi torpedowych. Po przybyciu odwiedzili oficerowie angielskich okrętów wysokiego komisarza generała Hakinga, który następnego dnia wydał z okazji odwiedzin floty angielskiej oficjalny bal w gmachu komisarjatu.

GDANŃ-K, 8 września (Pat). Bawina tutaj od niedzieli eskadra wojennej floty angielskiej, złożona z 15 okrętów, opuściła dzisiaj Gdańsk.

Skandal pieniężny.

BYTOM, 8 września (Pat). Hamburgski „Acht Uhr Abendblatt” zapytuje rząd niemiecki, co się stało z tak zwanym funduszem górnośląskim, tj. pieniędzmi zebranymi na korzyść uchodźców niemieckich z G. Śląska. Pismo to posiada dowody, że z funduszów tych korzystają nie uchodźcy, lecz członkowie Orzeszku, nierozwiązanej jeszcze na G. Śląsku i Selbstschutzu. Pismo to nazywa podobne postępowanie wielkim skandalem.

Przeciw podatkowi i drożyznie.

BERLIN, 8-go września (Pat) „Freiheit” donosi, że odbyło się dzisiaj w Berlinie wielkie zgromadzenie publiczne w celu wyrażenia protestu przeciwko wzmagającej się drożyznie i nowym podatkom.

Rozkład Rosji.

CHYBISTJANJA, 8-go września (Pat) Radio Jennings przedstawił 50 firm amerykańskich, który powrócił właśnie z Rosji, stwierdził zupełną niemożliwość prowadzenia interesów handlowych z obecną Rosją. Jeden czynnik działa tam nie zależnie od drugiego. Pieniądzy za towary nie mógł Jennings od nikogo uzyskać, został natomiast obrabowany.

Aresztowania w Rosji.

BERLIN, 8 września (Pat) WBK „Vossische Zeitung” donosi, że rząd bolszewicki nakazał aresztować córkę Lwa Tołstoję, członkinię wszechrosyjskiego komitetu pomocy dla głodnych.

Konsolidacja socjalistów francuskich.

PARYŻ, 8 września (Pat) Hav. Krąży pogłoski, jakoby wszystkie francuskie partie socjalistyczne z wyjątkiem komunistów, nawiązały rokowania mające na celu konsolidację partyną.

Komuniści na Bałkanach.

GRATZ, 8 września (Pat). „Grazer Tagespost” donosi z Sofji, o odkryciu organizacji terrorystyczno-komunistycznej w państwach bałkańskich i aresztowaniu szeregu bułgarskich, serbów i greków pod zarzutem współdziałania w tej organizacji.

Telefon nr. 579

czynny.

„HANZAPOL”

Powszechnie Towarzystwo Transportów i Żeglugi Sp. z ogr. odp.

ul. Moniuszki Nr. 3.

Zjazd katolicki.

WARSZAWA, 8 września (Pat). Na dzisiejszem ostatniem posiedzeniu zjazdu katolickiego przemawiali: dominikanin Jacek Weroniecki na temat „Tok akcji katolickiej”, hr. Ledóchowski następnie zaś gen. Haller, który podkreślił konieczność założenia w Warszawie wielkiego dziennika katolickiego, finansowanego przez spółkę akcyjną przy udziale ogółu katolickiego.

Marszałek Trampezyński, który zjawił się na sali obrad, powitany został owacyjnie. W dalszym ciągu przemawiał jeszcze ks. Wrzebowski, Berfaunt, delegat młodzieży belgijskiej i prof. politechniki lwowskiej Thullia, poczem sekretarz odczytał szereg rezolucji, powziętych przez sekcje. Zjazd zamknięto okolicznościowymi przemówieniami rektora Kuchanowskiego i ks. arcyb. Kakowskiego. — Po zakończeniu obrad uczestnicy zjazdu udali się w pochodzie przez przystrojone barwami narodowymi ulice do katedry, gdzie odśpiewano Te Deum.

Zjazd straży ogniowych.

WARSZAWA, 8 września (Pat). Na ogólnopolski zjazd straży ogniowych przybyło przeszło 3,000 uczestników. Zjazd rozpoczął się mszą św. w katedrze, celebrowaną przez ks. arc. Kakowskiego. Po mszy św. udali się uczestnicy zjazdu do Belwederu, gdzie wręczyli Naczelnikowi państwa adres holdowniczy. Następnie udali się do Sejmu, by powitać marszałka Trampezyńskiego, a w południe w obecności przedstawicieli władz odbyło się otwarcie obrad.

Ze szkoły sztabu generalnego.

WARSZAWA, 8 września (Pat) Wczoraj odbyło się zakończenie i rozdanie dyplomów kursu dla oficerów sztabu generalnego. Kurs trwał 2 lata, prowadzony był przez gen. por. Majewskiego i dyrektora pułk. Faury. Szkołę opuściło 55 kandydatów.

Wyciągi rowerzystów.

WARSZAWA, 8 września (Pat). W dzisiejszych zapasach na torze kolarskim na Dynasach tytuł mistrzostwa otrzymał inż. Szymczak, któremu wręczono najwyższą odznakę: czerwoną koszulkę z białym orłem. Drugie odznaczenie otrzymał Langę, trzecie Jarzębski. Wszyscy odznaczeni pochodzą z Warszawy i są amatorami.

Wiadomości z kraju sowieców.

Utopijne plany bolszewików o miesienie ruchu pieniężnego w życie gospodarzem Rosji sowieckiej rozwiły się w puch przy setknięciu się z twardą rzeczywistością. Dekret sówietów komisarzy ludowych, podpisany przez Lenina 5 sierpnia, wprowadza znów zapłatę pieniężną za wszystkie świadczenia ze strony państwa. Wyjątek stanowią tylko środki żywności dla dzieci, przedmioty wydawane robotnikom na kartki, środki lecznicze, oraz zapomogi dla ubogich. Wysokość należności oznacza specjalny wydział w komisariacie finansów, nie mogą one jednak być niższe od cen rynkowych.

Tak samo musi się, wedle tegoż dekretu, płacić za wszystkie świadczenia, udzielane przez rząd osobom prywatnym przez czasowe wypożyczenie maszyn, warsztatów i t. p.

Nadto donosi prasa sowiecka, że komisja „dla podwyższenia dochodów państwowych” uchwaliła przywrócenie placenia czynszów za mieszkania w wysokości 5 tysięcy rubli miesięcznie od okna. Od 15 sierpnia pobiera miasto Moskwa znów opłaty za przejazd tramwajami. Nawet urzędnicy sowieccy placą obecnie za jazdę koleją żelazną. Wreszcie bank związkowy komisariata finansów rozpoczął przyjmowanie terminowych wkładów na rachunek bieżący wraz z odliczeniem odsetek.

Zapotrzebowanie żelaza.

Rosja, której przemysł jest przez długoletnią wojnę oraz gospodarkę sowiecką zupełnie zniszczony, cierpi przedewszystkiem na brak żelaza. To też zapotrzebowanie towarów żelaznych w Rosji jest wprost olbrzymie. Wytwórczość krajowa nie wchodzi tu zupełnie w rachubę. Tak n. p.

wyrabiono — wedle moskiewskiej „Prawdy” w pierwszym kwartale 1921 bloków lanych Martina w Rosji centralnej 0,4 procent, w Rosji południowej 1,6, w obszarze Uralu 19,6 procent produkcji przedwojennej. Tak samo wygląda produkcja drutu, szyn, drobnych wyrobów żelaznych, wstęg i rur. Dlatego musi Rosja wszystkie wyroby żelazne, nawet gwoździe i śruby, sprowadzać z zagranicy.

Upadek kolejnictwa.

Statystyka, ułożona na podstawie rosyjskich dat, w 10 zeszytach „Zbiorowej mapy urzędu zagranicznego” Rzeszy, wykazuje że z ogólnej ilości 59.761 wiorst kolei pozostałych przy Rosji, była 1 stycznia 1921 zaledwie jedena trzecia część zdana do użytku. Ogółem jest zniszczonych 44.689 wiorst rosyjskiego toru kolejowego.

Dostawy niemieckich parowozów.

Prasa sowiecka donosi, że przybyli do Petersburga przedstawiciele firmy Krupp w Essen, zawiadomili rząd sowiecki, iż pierwsza partja z zamówionych przez Rosję u Kruppa lokomotyw, w ilości dziesięciu sztuk została ukończona w sierpniu, we wrześniu ma być zbudowanych dalszych czternaście parowozów, w październiku szesnastcie, w listopadzie osmnastcie.

Ceny papieru.

Moskiewska „Prawda” donosi, że wedle wiadomości z głównego zarządu papierem, płaci rząd sowiecki za pud papieru kupionego zagranicą 2 i pół rubli w złocie, podczas gdy cena kosztów własnych za papier, wyrobiony w rosyjskich fabrykach papieru wynosi 7,4 rubli w złocie za pud.

Wojna grecko-turecka.

Nadzieje helenów i kemalistów.

Aby zrozumieć upór, z jakim Turcy prowadzą walkę z armją grecką o zwrot odebranych im ziem, należy wziąć to pod uwagę, że nie ma nadziei, by w najbliższym czasie zdołali oni odepchnąć greków do brzegów morskich, ani nie mogą liczyć na pomoc armji rosyjskiej, koncentrującej się rzekomo na Kaukazie.

Kierownicy kemalistów liczą na to, że demoralizujący wpływ na naród i armię grecką, który wyrwie przeciągająca się wojna, pozwoli w czasie kampanji zimowej przenieść szalę na swoją stronę.

Niezmiernie wytrzymały, przyzwyczajony do walk zimowych na terenach pustynnych, żołnierz turecki, jest w stanie wytrwać na posterunku pod warunkiem, że dowództwo potrafi zaspokoić minimalne jego potrzeby.

Doświadczenie ostatniej wojny oraz innych, w których Turcja brała udział, wskazuje na to, że niedostateczne odżywianie wojska i zła środki transportowe były czynnikami decydującym w klęskach, jakich doznała armja turecka. Te braki stały się jeszcze groźniejsze od chwili, gdy Grecy okupują linje kolejową sławną pod nazwą „Bagdad-bahn”; jednakże sztab generalny kemalistów sądzi, że zły stan dróg w czasie zimy sparaliżuje wyższość greków pod względem materiału i transportu. — Jeśli można twierdzić, że w ostatniej wojnie zwycięstwo nad kolejami odniósł samochód ciężarowy, to tak samo można powiedzieć, że zwyciężył on wózek, ciągnięty przez bawoły i karawanę wielbłądów, jedyne środki transportowe, jakimi rozporządzało dowództwo tureckie. Jednakże drogi anatolijskie, które w rzeczywistości nie są niczym innym, jak niepewnymi śladami poprzez pola i pustynie, z chwilą gdy spadną pierwsze deszcze i śniegi, nie będą się nadawały dla samochodów ciężarowych. Wówczas i Grecy będą zmuszeni posługi-

wać się przedhistorycznymi wózkami i wielbłądami, gdyż tylko one potrafią się przystosować do błotnistych ścieżek, przebiegających równiny lub wdzierających się na płaskowzrosty Anatolji.

Dowództwo kemalistów nie niepokoi się również zniszczeniem się swych sił, gdyż pora zimowa i niepogody nie pozwolą na akcję w szerszym zakresie. Będzie to walka podjazdowa małych oddziałów i napady na posterunki i komunikacje nieprzyjacielskie, co tem więcej da się we znaki, im wojska greckie będą bardziej oddalone od swej bazy prowiantowej i im front będzie rozleglejszy.

„Nie należy jednak przypuszczać, że przedłużenie się wojny przynosi wyłącznie korzyść dowództwu tureckiemu. Jest jasne dla każdego, że Anatolja wielkimi krokami zbliża się do katastrofy ekonomicznej; w niektórych rejonach z powodu mobilizacji rolnictwo utraciło swych najlepszych pracowników, środki transportowe zostały zajęte przez wojsko lub nieprzyjaciela, a handel odcięty od rynków europejskich od szeregu lat grozi kompletną ruiną.

Kierownicy ruchu kemalistycznego stawiają wszystko na kartę i zdają sobie sprawę z losu, jakoby ich spotkał, gdyby zaniesiła walki. Głoszą oni konieczność wojny aż do ostateczności, i nasazują nie cofać się przed żadnym cierpieniem, żadnymi stratami materialnymi, przed żadnym niedostatkiem. Ale surowe środki, jakimi zmuszają do posłuchu, terrorystyczne metody, jakimi się posługują, aby utrzymać swój autorytet i moc skutecznie stawiać czoło niebezpieczeństwom wewnętrznym i zewnętrznym, zmobilizowały przeciwko nim poważną partję walkontentów, składającą się z ludności tureckiej, niezadowolonej z neustannych wojen;

Pasywność tej części ludności, jej uległość wobec władzy, nieważność do greków i bojaźń przed represjami, jakie stosują ci ostatni na terenach okupowanych, pozwalają kierownikom kemalistycznym utrzymać się przy rządach. Jednak należy się spodzie-

„GŁOS POLSKI” na Żargach Wschodnich

Specjalny numer „Głosu Polskiego”, poświęcony sprawom handlu ze Wschodem ukaże się w językach: **POLSKIM FRANCUSKIM, ANGIELSKIM I ROSYJSKIM** i oświetli wszechstronnie sytuację gospodarczą Polski i nasze zdolności eksportowe i tranzytowe.

Numer ten wysłany zostanie w wielkich ilościach do Lwowa oraz do Francji, Angli i Stanów Zjednoczonych.

Ze względu na zwiększoną objętość numeru uprasza się P.T. firmy, mające zamiar skorzystać z wyjątkowej okazji reklamy do możliwie wczesnego zamawiania ogłoszeń.

wać, że niepowodzenia militarne znacznie zmniejszą ich powagę i wywołają powstanie, w rodzaju tych, jakie już parokrotnie miały miejsce i były przypisywane rzymskim machinacjom cudzoziemskim. Jak widzimy grekom powinno zależeć na szybkim działaniu, aby w ten sposób możliwie osłabił autorytet przywódców kemalistycznych i siłę, jaką ci rozporządzają. Nadejście zimy przetrwałoby operacje w wielkim stylu i znacznie osłabiłoby skutki wyższości liczebnej i technicznej greków.

Sytuacja greków w Anatolji, o ile wojna się przeciągnie, będzie w istocie niezbyt pewna, pomimo względnej łatwości, z jaką ich wojska posuwają się w głąb kraju. Przypomni to walki wojsk francuskich na początku zeszłego roku w Cylicji; po zajęciu bez wystrachu selek kilometrów, francuzi znaleźli się w kraju o nieznośnym surowym klimacie, który utrudniał i tak niepewną komunikację; zbyt szczupłe siły nie pozwoliły na obsadzenie olbrzymich obszarów; posterunki były zbyt od siebie oddalone, a kolumny żywnościowe podlegały bez ustanku napadom band rozbojniczych, mniej lub więcej liczebnych, ale niewyśledzonych, dzięki znajomości terenu i pomocy, jaką znajdowali wśród ludności miejscowej.

Czy duch żołnierza greckiego jest dostatecznie wytrzymały na ciężkie próby, na jakie będzie wystawiony? Czy śnieg pokryje białym całunem zbudowane w ruinowanych miasteczkach otoczowiska helenów, skrzyż wania błotnistych ścieżek i ledwie widocznych dróg, czy żołnierz grecki nie zbłądzi wśród pustyni? Czy finanse greckie nawet przy pomocy banków angielskich będą w stanie sprostać olbrzymim kosztom wojny, która trwa bez końca?

Naród grecki, wydalili z kraju Venizelosa w nadziei, że najlepsi synowie wrócą do domu, oddadzą się pracy pokojowej, odbudują zrujnowany handel i położą kres szalejącej drożyznie. Czy ten naród grecki nie uzna w krótkim czasie, że Smirna, a nawet Konstantynopol nie są warte tych poświęceń, jakimi nawet odnoszone wciąż zwycięstwa nie zapowiadają końca?

Wprowadzenie ceł ochronnych w Anglii.

Zapowiadana od niejakiemu czasu ustawa o ochronie przemysłu angielskiego została w tych dniach ostatecznie uchwalona. Ma ona na celu obłożenie celem pewnych produktów aby w ten sposób zabezpieczyć przemysł główny i ochronić pracę w przemyśle zjednoczonego królestwa przed skutkami spadku walut obcych i sprzedażą towarów importowanych niżej ceny kosztu.

Pierwsza część ustawy czuwa nad ochroną przemysłu głównego. W myśl odpowiednich przepisów obłożone są celem równym jednej trzeciej wartości następujące towary:

Szklą optyczne; mikroskopy, lornety, teodolity, spektroskopy, i in. instrumenty optyczne.

Próbówki kalibrowane, termometry, rurki szklane i inne przyrządy naukowe ze szkła dętego; tygły, moździerze i inne naczyń laboratoryjne z porcelany.

Galwanometry, pyrometry, ale-

ktroskopy, barometry, wagi analityczne i precyzyjne i inne instrumenty naukowe używane w zakładach budowy maszyn i biurach sprawozdań.

Rektyfikatory do telegrafu bez drutu, magnety, węgle do lamp łukowych.

Różne produkty chemiczne organiczne oraz produkty otrzymane drogą fermentacji itp.

Towary te nie podlegają ustawie o ile pochodzą z krajów imperjum brytyjskiego i jeśli tam zostały wyprodukowane lub sfa brykowane.

W celu zapobieżenia nieporozumieniom wynikającym z nieświadomości, czy towar dany podlega czy też nie podlega ustawie „Board of Trade” będzie wydawał od czasu do czasu szczegółowe wykazy artykułów, na które cło ma być nakładane.

Druza część ustawy odnosi się do ochrony przeciwko skutkom „dumpingu” i deprecjacji walut zagranicznych.

„Board of Trade” stworzy specjalną komisję, która zastosuje tę drugą część ustawy we wszystkich wypadkach, gdy w czwartej skargi będzie wynikało, że jakiekolwiek towary (z wyjątkiem artykułów spożywczych i napoiów), wyprodukowane poza granicami zjednoczonego królestwa, a sprzedane lub wypuszczone na sprzedaż w Wielkiej Brytanji: 1-o posiadają cenę niższą od kosztów produkcji, jak to jest zaznaczone poniżej; 2-o posiadają cenę, która z nowodu spadku waluty krajów nie licząc Dominów) w których zostały wyprodukowane jest niższa od ceny za jaką po obnawary można w powodzeniem faktycznie w zjednoczonym królestwie, albo też o ile jakkolwiek gależ przemysłu brytyjskiego mogłaby być albo jest z tego powodu dotknięta bezrobociem w każdym razie, aby „Board of Trade” zastosował drugi z punktów wyżej wymienionych, muszę przedtem posiadać dane, że pieniądze kraju, skąd pochodzi dany towar, uległ deprecjacji w stosunku do funta sterlinga najmniej o 33 i jedna trzecia proc.

Specjalna komisja musi jeszcze odczuwać na tym czy zastosowanie cła do towarów o których mówiliśmy, nie odbije się szkodliwie na przemysle krajowym który je przerabia albo też użytkownikowie.

Prócz tego komisja sprawi, czy fabrykacja towarów produkowanych w Wielkiej Brytanji; odbywa się racjonalnie i ekonomicznie.

Zależnie od decyzji komisji „Board of Trade” może nałożyć cło na dany towar albo też je uchylić. Wszelkie decyzje w tej sprawie muszą być złożone w izbie gmin i zatwierdzone przez nią. W żadnym wypadku nie mogą się one sprzeciwiać traktatom handlowym i konwencjom zawartym z jakimkolwiek obcym państwem.

Komisja specjalna, mająca czuwać nad wykonaniem drugiej części ustawy jest wyznaczona przez prezydenta „Board of Trade”; składa się ona z pięciu członków wybranych z pomiędzy osobistości kompetentnych w sprawach handlowych i przemysłowych. Jedną osobą specjalnie zainteresowaną w sprawach rozpatrywanych przez komisję nie może w niej zasiadać.

Jeśli chodzi o reklamacje wynikające z „dumpingu” ściśle mówiąc pojęcie „kosztów produkcji” oznacza w powyższej ustawie

„ekwiwalent w funtach sterlingach 95 proc. fabrycznej ceny hurtowej, żalanej w kraju w którym towar został wyprodukowany i przeznaczony dla rynków krajowych”.

Wszelkie decyzje powzięte z tytułu drugiej części ustawy pozostaną w mocy w przeciągu trzech lat, oprócz wypadków kiedy „Board of Trade” zarządzi ich odwołanie. Termin ten może być przedłużony. Co się zaś tyczy celów wynikających ze spadku walut zagranicznych, to te nie mogą być utrzymane w mocy dłużej niż w ciągu trzech lat od chwili ich ustanowienia.

Trzecia część ustawy zawiera pewną ilość przepisów ogólnych, z pomiędzy których warto podkreślić paragraf końcowy, który głosi, że pierwsza część ustawy (dotycząca przemysłu „głównego”) wejdzie w życie 1 października 1921 r., a moc jej wygaśnie w pięć lat później.

(ju.)

Rozwój ekonomiczny St. Zjednoczonych.

Powszechnie wiadomem jest, że Stany Zjednoczone niezmiernie się wzbogaciły podczas wojny; jednakże panuje przeważnie przeświadczenie o rzeczywistym stanie rzeczy. Faktom jest, że Stany Zjednoczone poniosły pod pewnym względem znaczne straty podczas wojny. Jak świadczy liście, przytoczone przez Statistical Abstract of U.S. w ostatnich kilku latach obniżył się przyrost ludności. Od roku 1910 do 1920 ludność Stanów Zjednoczonych powiększyła się z 93 400 000 do 107 400 000, t. j. o 14 000 000, gdy w poprzednim dziesięcioleciu — o 16 150 000; tłumaczy się to zmniejszeniem imigracji w czasie wojny. W ostatnich latach przed wojną imigrowało do Ameryki około 1 miliona ludzi przeciętnie rocznie; w roku 1914 liczba imigrantów sięgała 1,2 miliona. W r. 1915 liczba ta spadła do 326 700, w roku 1916 — do 295 826, w roku 1917 — do 295 403 i w roku 1919 — do 110 618, odkąd znów liczba zaczyna wzrastać w roku 1919 — do 141 132, w roku 1920 — do 400 001.

Zmniejszenie przyrostu ludności młetej się odbiło na ludności miejskiej niż wiejskiej. Od roku 1910 do 1920 ludność miast zwiększyła się więcej, niż o 12 milionów, gdy ludność wiejska tylko o 1,6 milionów.

Gospodarstwo rolne wstrzymało się w rozwoju. Od roku 1900 — 1910 ilość ferm zwiększyła się z 5 do 5,36 milionów, czyli o 10,9 proc w latach 1910—1920 tylko do 6,45 milionów, czyli o 1,4 proc.

W latach 1910 przestrzeń obsiana przez 5 najważniejszych gatunków zboża (kukurydza, pszenica, owies, żyto i jęczmień) powiększyła się z 179 do 197 milionów akrow, w następstwie dziesięciolecia — do 218 milionów akrow. W pierwszym dziesięcioleciu urodzaje były obfitsze o 52 proc, w drugim o 16 proc.

Inaczej przedstawia się sprawa holdów inwentarza. W ostatnich latach przed wojną właściciele ferm sprzedali zboże na eksport ze względu na wysokie ceny z uszczerbkiem własnych inwentarzy, od czasu wojny działo się inaczej. Ilość koni pozostała prawie bez zmiany, zato ilość krów między rokiem 1914—1915 zwiększyła się z 207 do 25,5 milionów sztuk, a na początku roku 1916 do 23,3. To samo miało miejsce z wołami; w pierwszych latach wojny liczba wzrosła z 35,8 do 45,9 milionów a następnie w latach 1919—1920 spadła do 42,9 milionów. Ilość owiec zmniejszyła się z 49,7 do 45,1 milionów, ilość świń wzrosła z 58,9 do 74,6 milionów, a następnie spadła do 66,6 milionów.

W przemyśle największego rozwoju dosięgło górnictwo. Najmniejsze rezultaty dały kopalnie metali szlachetnych, zato kopalnie rudy żelaznej dały w roku 1914 39,6 milionów ton, w roku 1916—78 milionów ton, w roku 1915—72 miliony ton i w roku 1920 — 69,6 milionów ton. Mniejszy wzrost wykazała produkcja stali i żelaza. Stal w 1914 — 31,24 milionów ton, w roku 1920—37 milionów ton. Mniej więcej w takim samym stopniu rozwijał się przemysł hawelny. Zapotrzebowanie hawelny wzrosło z 5,18 do 6,42 miliony bel. Liczba wrażeń w roku 1914—31,5 milionów, w roku 1920—35,5 milionów.

Po długich i ciężkich cierpieniach zmarł wczoraj o godz. 7 wiecz. nasz drogi nieodżałowany ojciec, dziadek, teść, brat i wuj

b. p. IZAK BENDER

przeżywszy lat 78.

Wyprowadzenie drogi nam zwłok odbędzie się dziś o godz. 2 po poł. z domu żałoby, przy ul. Wschodniej 37, o czym w nientulonym żalu zawiadamia

Stroskana Rodzina.

Rozwój przemysłu w Stanach Zjednoczonych przed wojną szedł w szybszym tempie.

Jeżeli Ameryka ciągnęła zyski z wojny, to tylko dzięki wzrostowi cen i wzmożonemu eksportowi. W porównaniu z cenami w roku 1919, przeciętne ceny w roku 1920 były wyższe: produktów wielkich 2,34 razy, artykułów spożywczych 2,10 razy, ubrania 2,61, innych towarów 2,12 razy.

Eksport amerykański ilustrują następujące liczby: w roku 1915 wywieziono towarów za 2,44 miliardów dolarów, w roku 1918—6,05, w roku 1920—8,08 miliardów dolarów.

Import amerykański stanowią głównie surowce (83,4 proc., wartość których w 1,79 miliardów dolarów, w 1920—3,28 miliardów dolarów. (Russpress).

Spis ludności.

Dziś w piątek odbędzie się dalsze egzaminy na komisarzy spisowych, mianowicie dla kandydatów i kandydatek, których nazwiska zaczynają się na A lub B od 5—6, na C lub D od 6—8, na E lub F od 7—8. Jutro w sobotę: G lub H od 5 do 6, I lub J od 6—7, K od 7—8. Egzaminy odbywają się w lokalu komisji podatkowej, Piotrkowska 17, druga brama, II p.

Dalsze zgłoszenia przyjmuje biuro statystyczne (Dzielnia 2a, II p) odczynnie od 9—10 przed południem.

Spis ludności a bezwyznaniowi.

(m) We wczorajszym naszym numerze podaliśmy notatkę, pochodzącą ze sfer dziennikarskich Warszawy, a dotyczącą bezwyznaniowych podczas najbliższego spisu ludności. Informacje te w tej formie, w jakiej je podała prasa warszawska po rozmowie z prof. Buzkiem, głównym kierownikiem spisu ludności, zawierają kilka nieścisłości.

Mianowicie pod rubryką „wyznanie” musi być podane to wyznanie, które jest zapisane w paszporcie danego osobnika, nie zaś jego wewnętrzne przekonania religijne. Ponieważ bezwyznaniowość była oficjalnie wprowadzona w Austrii i Prusiech, przeto tym poddanym państwa polskiego, którzy pochodzą z b. zaborów austriackiego lub pruskiego, a mają w paszporcie wpisane „bezwyznaniowy” (ewent. posiadają urzędowe stwierdzenie bezwyznaniowości, wydane po otrzymaniu paszportu wzgl. metryki chrztu lub urodzenia) należy w odpowiedniej rubryce wpisać „bezwyznaniowy”.

Jeżeli zaś pochodzący z b. zaboru rosyjskiego, przynależący zatem prawnie do jakiegoś wyznania (gdyż było to w Rosji konieczne) lecz zaliczający siebie do bezwyznaniowych, wragnie to specjalnie zaznaczyć, na leży, prócz wpisania prawnego wyznania—wedle paszportu—odnotować „bezwyz.”, np. „rym.-kat., bezw.” (Pouczenie § 13).

Natomiast język ojczysty i narodowość może każdy podać wedle swego uznania, przy czym dopuszczalne są wszystkie języki, będące w użyciu, a więc i język białoruski oraz żydowski (żargon), rubrykę narodowości zaś wypełnia się na podstawie zeznania osoby spiswanej, podając dla niej tę narodowość, do której ona sama siebie zalicza. (Pouczenie §§ 16 i 17).

Rewindykacja maszyn i koni.

(s) Podług ostatnio otrzymanych wiadomości Niemcy mają zwrócić zarekwirowane maszyny i konie Polsce.

Maszyny zostały już częściowo przed kilku dniami przesłane z Niemiec do Polski.

Odbiera je komisja rewindykacyjna w Zbąszynie. Na czele komisji stoi inż. Wolski.

Konie przechodzą przez dwie komisje rewindykacyjne. Pierwsza komisja zasadnicza w Niemczech, składa się z 3-ch wydelegowanych Polaków i 3 Niemców. Druga komisja znajduje się na granicy w Lesznie, Zbąszynie i Gracjowie; w skład komisji wchodzi dwaj wydelegowani Niemcy i 3 Polacy.

Zarówno w jednej, jak i drugiej komisji rewindykacyjnej znajduje się jeden weterynarz—Polak.

Konie mają być Polsce zwrócone w ciągu 1921, 1922 i 1923 r.

W r. 1921: wałachów 5,000, źrebniąt 5,500, ogierów 15. Razem w roku 1921 8,515.

W r. 1922: wałachów 5,000, źrebniąt 5,500, ogierów 50, kłaczy 4,500. Razem w r. 1922—12,850.

W r. 1923: wałachów 5,000, źrebniąt 5,400, ogierów 55, kłaczy 4,500. Razem w r. 1923—12,955.

Konie przysyłane mają być w ilościach do 1000 sztuk miesięcznie. Żrebnięta będą przysyłane jesienią.

Wczoraj, o godzinie 4.40 popołudniu przeszedł przez dworzec kaliski

Wszystkim, którzy przez oddanie ostatniej posługi uczcili pamięć

Dawida Rosenblatta

i okazali nam dowody życzliwości i współczucia, wyrażamy gorące podziękowanie i wdzięczność.

Zona i dzieci.

Dla uczczenia pamięci

B. P.

Dawida Rosenblatta

dyrektora fabryki Tow. Akc. S. Rosenblatt

ofiarujemy na Towarzystwo Nieśienia Pomocy Gluchoniemym „Ezras Ilmim” Mk. 5.000. — i na „Uzdrowisko Mk. 5.000.

Br. Piotrowscy i Dom handlowy „Przędza”.

Wiadomości bieżące.

„Dzień szkoły powszechnej” w Łodzi.

Szkola powszechna taka, jaką jest ona u nas dziś, nie odpowiada zupełnie wymaganiom chwili i uraga najelementarniejszym pojęciom, jakie wogóle o szkole powszechnej ma przeciętny obywatel Europy Zachodniej.

Wina takiego stanu rzeczy spada przede wszystkim na czynniki materialne; wystarczy bowiem porównać budżet ministerstwa oświaty z budżetami innych ministerstw, by sobie zdać sprawę z katastrofalnego położenia szkoły powszechnej.

Wobec tego zarząd główny związku polsk. naucz. szkół powszechnych w wykonaniu uchwały zjazdu delegatów z dnia 18-go maja r. b., polecił poszczególnym ogniskom i oddziałom zorganizowanie w dniu 23 września r. b. na terenie całej Rzeczypospolitej „Dnia szkoły powszechnej”, pragnąc, by w dniu tym cała Polska potężnym zbiorowym głosem wypowiedziała się, jaką chce widzieć szkołę powszechną.

Łódź, która już posiada chlubną kartę w dziejach szkolnictwa powszechnego i teraz winna dać przykład swym okolicznym siostrzycom.

Dlatego też zarząd miejscowego ogniska Zw. P. N. S. P. czyni przygotowania do owej uroczystości-manifestacji.

Na posiedzeniu zarządu ogniska łącznie z przedstawicielami inspektoratu szkolnego, wydziału oświaty i kultury, oraz rady szkolnej okręgowej, które odbyło się w środę, dnia 7 b. m., omawiano w ogólnych zarysach program uroczystości. Dalszy ciąg posiedzenia odbędzie się w dniu 9 (9 b. m.) o godz. 7 wiecz. w lokalu wydziału oświaty i kultury, na które, prócz osób obecnych w środę, proszeni są przedstawiciele koła opiekunów szkolnych.

W przyszłym zaś tygodniu odbędzie się konferencja przedstawicieli zrzeszeń, instytucji i stronnictw, celem omówienia technicznej organizacji „Dnia szkoły powszechnej”.

Zjazd wojewódzki.

Ministerjum spraw wewnętrznych ponownie zwołuje na dzień 10 i 11 września zjazd wojewodów wszystkich dzielnic Polski. Obrady rozpoczną się w sobotę o godz. 10 rano.

Pożyczka odrodzenia.

Pożyczka odrodzenia dała dnia 30 sierpnia b. r. 8 miliardów 876 milionów 777 tysięcy 900 marek, z czego wypada na b. Kongresówkę 5 miliardów 296 milionów 922 tysiące 300 marek, na Małopolskę 1 miliard 388 milionów, 990 tysięcy 700 marek, na b. dzielnicę pruską 2 miljardy 370 milionów 864 tysiące 900 marek. Przeciętnie wypada na jednego mieszkańca 385 marek. Na pożyczkę premjową wpłacono do dnia 30 sierpnia 1 miliard 539 milionów 431 tysięcy 106 marek i 89 fenigów.

pierwszy transport koni w ilości 147 sztuk.

Konie przyjmuje ministerjum rolnictwa i dóbr państwowych.

Ministerjum podzieliło te konie między województwa: warszawskie, lubelskie i białostockie. Od komisji rewindykacyjnej odbierają konie delegaci tych województw, którym dany transport koni jest przydzielony.

Projekt inż. Lissowskiego.

Kierownik oddz. zab. miasta inż. Lissowski zaproponował magistratowi, aby miasto przeznaczyło część placu Dąbrowskiego pod budowę nowego teatru, zaś dom ludowy zbudować na Rynku Zielonym. Według przypuszczeń obliczeń budowa teatru, odpowiadającego najnowszym wymaganiom techniki, wyniosłaby sto dziesięć milionów marek.

Gdyby min. skarbu zatwierdziło proponowane przez miasto podatki: od siły przemysłowej i wódki, miasto pokrywałoby całkowicie swój budżet, miałoby jeszcze rocznie sumę stu milionów na inwestycje, co umożliwiłoby budowę domu ludowego i teatru miejskiego. Podatek od siły przemysłowej min. uchylilo. Tenże los czeka podatek od wódki, z którego gmina miasta Krakowa ma dwieście milionów marek rocznie. Inicjatorem zbierania pośród przemysłowców i warstwamożniejszych funduszu na budowę teatru był ławnik wydz. zapr. p. Wajs.

Spółdzielnia apteczna.

W Warszawie powstaje spółdzielnia, której zadaniem ma być ulecie handlu hurtowego utensylii aptecznych w wielką całość, by po za chemikaliami, aptekarz mógł otrzymać tam wszystko, czego apteki potrzebują.

Nowa placówka kulturalna.

Ministerstwo wyznań i oświecenia przystępuje do otwarcia państwowej szkoły przemysłowej żeńskiej w Łodzi.

W bieżącym roku szkolnym czynne będą oddziały: graficzny, zdobnictwa i sztuki stosowanej oraz hafciarstwa i koronkarstwa. We wszystkich trzech oddziałach odbywać się będą również wykłady handlowości.

Oddział graficzny obejmuje literaturę, zdobnictwo książkowe i drzeworytnictwo. — Przewidywana jest nauka retuszu fotograficznego. Oddział zdobnictwa i sztuki stosowanej obejmuje wy-

rób kilimów, malowanie na jedwabiu i porcelanie, wycinanki, wypalanie, wytłaczanie w skórze, barwienie chemiczne i t. p.

Szkola mieści się w lokalu przy ul. Gdańskiej nr. 10. Zajęcia rozpoczynają się w dniu 15 września r. b.

Dyrekcja nowopowstającej szkoły mieści się w lokalu państwowej szkoły zawodowej żeńskiej przy ul. Wólczańskiej 154, (Karola 20) gdzie też przyjmują się zapisy.

Projektowane zmniejszenie ilości rewirów śledczych sądu okręgowego w Łodzi.

Dowiadujemy się, że istnieje projekt redukcji ilości rewirów śledczych sądu okręgowego w Łodzi.

Łódź ma być podzielona na 3 rewiry śledcze zamiast dotychczasowych 7. Reorganizacja ma być dokonana w ten sposób, że każde 2 rewiry dotychczasowe będą połączone w jeden. Pozostanie oprócz tego czwarty rewir zapasowy do spraw szcześlonej wari. Wskutek projektowanych zmian niektórzy dotychczasowi sędziowie śledczy zostaną mianowani sędziami okręgowymi, których jest tak mała ilość, że przy zalesieniu instytucji ławników zgodnie z ostatnią reformą ustawy postępowania karnego, terminy rozpraw głównych w wydziale karnym sądu okręgowego maszą ulegać znacznym opóźnieniom.

Odłożenie wystawy ogrodniczej.

Łódzki związek ogrodników poczynił zabiegi około zorganizowania w miesiącu październiku wystawy ogrodniczej wojewódzkiej. Niestety jednak z powodu niebawalej suszy produkcja ogrodnicza strasznie ucierpiała, a z tego powodu wpłynęło niewiele deklaracji. Zarząd związku zmuszony jest projektowaną wystawę ogrodniczą odłożyć do roku następnego na tenże sam termin.

Wypadki.

(r) Mitość na polu. Do IV-go komisariatu sprowadzono Helenę Strzelecką, zamieszkałą przy ul. Przędzalnianej № 88 zatrzymaną w polu przy

Farbiarz

pomochnik na sztuki wędlane, bawełniane i półwędlane poszukuje zająca. Łaskawe od prośby do „Głosu” pod Farbiarz 677—4

ul. Jerzego, uprawiającą nierząd z żołnierzami.

Strzelecką przesłano do urzędu sanitarno-obyczajowego.

(r) Awanturnicy. W obrębie V-go komisariatu wynika bójka między Janem Menierem i Stanisławem Głuchonikiem.

Na alarm przybył posterunek V komisariatu. Wobec tego awanturnicy żądali od awanturników aby poszli do komisariatu za zakłócenie spokoju publicznego. Stawili oni opór, zabrając policjantowi karabin, r. b. i gołuchonik z powodu czego został on poranny.

Po przybyciu kilku policjantów udało się awanturników zaarrestować.

Głęboki upadek. Przy ul. Wspólnej, pod nr. 3 wskutek złego stanu domu wpadła do piwnicy 57-letnia żona robotnika, Józefa Derbich i złamała sobie przytem prawą rękę. Ofiarę wypadku pogotowie przewiozło do szpitala Półznalskich.

Żywa pochodnia. Przy ul. Piotrkowskiej pod nr. 40 wskutek nieostrożności nastąpił wybuch benzyny, przy czym robotnik Stanisław Fach, lat 51, naraz stanął w płomieniach i uległ ciężkim oparzeniom i kontuzjom ciała. Lekarz pogotowia przewiózł go do szpitala Poznańskich.

Napad. Przy ul. Gdańskiej, róg Zawadzkiej na Józefa Ludwiczaka napadnięto i pobito go dotkliwie. Poszkodowanego odwieziono do mieszkania przy ul. Gdańskiej 21, a sprawców napadu Michała Stasińskiego i Genowefę Szymańską ujęto.

Podrzutek. Przy ul. Cegielnianej 27 znaleziono porzucone żywe czteromiesięczne dziecko, które przesłano do żłobka miejskiego.

(r) Kradzież krzyża. Pelagja Srocińska siostra konsekratka zamieszkała w Poznańskim, zameldowała, iż na peronie st. Łódź-Kaliska skradziono jej krzyż złoty wartości 1,000,000 mk.

Kinematographica.

B twa pod Skagerrak we filmie. Najnowszym produktem sztuki kinematograficznej jest przedstawienie bitwy morskiej w Skagerrak, której pierwsze przedstawienie odbyło się wobec zaproszonych gości w Londynie 2-go września. Dla tego zdjęcia zbudowano 70 modeli okrętów, poruszanych ręcznie. Przez ciąg zdjęcia wykonany te modele przeszedł trzy miliony poruszeń. Film ułożono na podstawie admirałcji angielskiej.

Halina Sotowiejczykówna

powróciła i wznowiła lekcje gry fortepianowej od godz. 10—12 i od 3—6 Zawadzka 46, m. 9.

Zamienię 4 pokojowe

mieszkanie z wygodami przy ul. Dzielnej na podobne w okolicy Radwańskiej, Pańskiej, Wólczańskiej i Piotrkowskiej.

Oferty do „Głosu” pod „L. J.”

Lotnictwo.

(1) Kartagina stacją aeronautyczną. Stara Kartagina ma powstać na nowo, ale w zupełnie współczesnej postaci. Nie idzie tu o odbudowę portu, z którego wypływały niegdyś wojenne statki dawnej Kartaginy. Na obszernej płaszczynie, przylegającej do zachodniego brzegu jeziora Tunisu chce obecnie rząd francuski zbudować wielką stację dla żeglugi powietrznej. Ma ona służyć nie tylko dla celów handlowych, lecz także — i to przedewszystkiem — dla celów militarnych. Plac o powierzchni 250 hektarów ma pomieścić koszary wojskowe warsztaty, garaże, stację telegrafu bez drutu, centralę elektryczną i t. p. W dwunastu hangarach mają znaleźć pomieszczenie samoloty dwu eskadr wojskowych.

z Włochami. Nadto ma stąd wychodzić transafrykańska linja żeglugi powietrznej, oraz linje komunikacji lotniczej przez Saharę.

1) Nowy angielski olbrzym powietrzny. „Daily Mail” donosi, że rząd angielski zamierza zbudować nowy statek powietrzny, tego typu co zniesiony w katastrofie w Hull R. 38, lecz znacznie większy. Ma on się odznaczać tem, że wszelkie uszkodzenia będąc można naprawiać w czasie lotu. Statek ten ma być tak wielki, że będzie go można użyć do transportu wojsk, wgl. będzie mógł służyć jako powietrzny statek szpitalny. Nowa konstrukcja ma podobno wykluczać wszelkie niebezpieczeństwo, związane dotychczas z żeglugą powietrzną.

(1) Mityng lotniczy w Pradze. Czesko-słowacki Aviatik-Klub urządza 11 i 18 września na państwowym lotnisku w Kbel pod Pragą pierwszy narodowy mityng lotniczy. Program obejmuje zawody o rekord wysokości, rekord szybkości oraz lot Praga—Pardubice—Praga. Dalsze zawody dotyczą m. in. szybkiego montowania i rozbierania samolotów.

Ze sportu.

(6) Zawody lekkoatletyczne między Szwecją a Francją. Ostatnimi dniami zakończono w stadionie w Sztokholmie międzykrajowe szwedzko-francuskie zawody lekkoatletyczne, które wygrali szwedzi, osiągając 105 punktów przeciw 75. Oto wyniki: Bieg z przeszkodami na 400 metrów: Christierson (Szwecja) 55,9. Skok w dal: Abrahamson (S.) 7,5 metra. Bieg na 200 metrów: Lilja (S.) 22,4. 800 metrów: Lundgren (S.) 1:56. Rzut kulą: Janson (S.) 14,19 metrów. Bieg na 5.000 metrów:

Rachman (S.) 15:13. Bieg z przeszkodami 110 metrów: Christierson (S.) 15,4. Skok wzwz: Johanson (S.), Lewlan (F.) i Grullonx (F.) 1,85 metra. Bieg na 100 metrów: Lilja (S.) 13,9. Rzut oszkiem: Zallhaagen (S.) 42,35 metrów. Bieg na 400 metrów: Fery (F.) 40,9. Skok w zwz o tyżce: Ryberg (S.) 3,80 metrów. Bieg 1.500 metrów: Lundgren (S.) 4:4,9. Rzut oszkiem: Liljer (S.) 61,98 metrów. Bieg 10.000 metrów: Mattson (S.) 32:4,2. Bieg rozstajny 4 razy 100 metrów: Szwecja (Lindwall, Lilja, Mahn, Sandstrom) 42,7.

(6) Tourist Trophy 1922. Angielska Auto Cycle Union, naczelna władza dla sportu motocyklowego w Wielkiej Brytanii, ogłasza, że przyszłoroczna wyścigi o Tourist Trophy nie odbędą się, jak dotychczas, na wyspie Man, lecz na okrągłym torze niedaleko belgijskiej miejscowości kapiewej Spa. Przewoźna przełożenia miejsca wyścigów było zaproszenie belgijskiego związku motocyklistów do komisji sportowej Auto Cycle Union, by wyścigi te odbyły w Belgii. Komitet urządzający spodziewa się po przełożeniu widowni wyścigów silniejszego podkreślenia międzynarodowego charakteru wyścigów, w których dotychczas brały udział prawie wyłącznie maszyny angielskie i amerykańskie. Nowy tor ma około 50 kilometrów długości.

Ze świata.

(1) Afryka dla murzynów. W Brukseli otwarty został kongres wszechmurzynski. W obradach tego kongresu biorą udział wszyscy przedstawiciele rasy czarnej bez względu na przynależność narodową. Na po-

rzadku obrad są między innymi następujące sprawy:

Państwa murzyńskie i ich stosunek do innych krajów; eksploatacja ekonomiczna w państwach murzyńskich; stosunki z ludźmi innych ras. Wyzwolenie rasy panmurzyński zrodził się w Stanach Zjednoczonych. Właściwym jego twórcą jest murzyn z Jamajki, Markus Garvey, człowiek inteligentny, o dużej kulturze, wybitny idealista, prztem przemysłowiec wielki, który apostofując ciągle murzyńską ideę, jednocześnie zakładał w Ameryce wielkie towarzystwo okrętowe Black Star Line, z kapitałem 5,000,000 dolarów, subskrybowanych wyłącznie przez murzynów.

Garvey dąży konsekwentnie do osiągnięcia swego celu, którym jest zupełne wyzwolenie rasy czarnej z pod preponderancji białych.

W 1920 roku Garvey na kongresie murzyńskim oświadczył, co następuje:

— Nadszedł już czas, aby 40 milionów czarnych zażądało zwrotu Afryki. — Nie będziemy prosili, nie będziemy pytać ani Anglii, ani Francji, ani Belgii lub Włoch: „pocóż ci tu przyszłość”, ale rozkazemy im opuścić nasze ziemie. Najkrawsza ze wszystkich wojen nadejdzie dopiero. Kiedy Europa zaangażuje swoje siły w walce z Azją, wówczas dla murzynów nadejdzie ołpowie dni moment, aby się upomnąć o Afrykę.

Innym razem Marcus Garvey mówił.

— Kto wygrał wojnę? — To krew murzyńska, wylana na polach bitew białych. — Tak, moi przyjaciele, gdyby nie było tam czarnych, kaiser byby dzisiaj w pałacu Buckinghamu. A wiecie p. zaciech, jaka była wziętość białych. Nie dopuścili nas nawet do konferencji pokojowej. Ale

oni nauczyli nas także zabijać i ja pytam teraz, kiedy wybiję godzina podjęcia walki w naszej własnej sprawie?

Garvey jest człowiekiem czynu i wywiera wielki wpływ na swoich współplemieńców.

Państwa, posiadające kolonie w Afryce, niechybnie bacznie śledzić będą obrady obecnego zjazdu murzyńskiego w Brukseli.

Rozwody w Japonii.

Rozwód w Japonii zowie się „trzy wierszowym listem”, od dawien dawna bowiem stosownie do pośledniego miejsca, jakie na Wschodzie kobieta zajmuje w rodzinie, decyzja o rozwodzie zależy zupełnie od małżonka, i do dokonania rozwodu wystarczy, jeżeli mężczyzna wyśle żonie list kilkuwierszowy, w którym jej wolę swą objawia.

Oto dwie próby takiego listu: „Świadectiono rozwodu. Niniejszem poświadczam, że córka pańska, z którą byłem ożeniony, otrzymała rozwód, ponieważ nie zgadzam się z nią, i może wyjść za mąż, za kogo zechce. Iwase Tomosoburo”.

Jeszcze bardziej lakoniczne jest następujące „Świadectiono rozwodu. Oznajmiam niniejszem, że kobieta nazwiskiem O Yone jest rozwiedziona, stosownie do mojego życzenia i może wyjść za mąż za kogokolwiek. Kamekichi”.

Wedle starego japońskiego kodeksu jest siedem powodów do rozwodu: nieposłuszeństwo, upór, złe prowadzenie się, zazdrość, choroba, gadatliwość i skłonności złodziejskie. W trzech zaś wypadkach mężczyzna nie może dać kobiecie rozwodu: Jeżeli ściśle odbyła żalobę po swych teściach, jeżeli mąż wzbogacił się w czasie małżeństwa i jeżeli żona nie ma rodziny, do której mogłaby wrócić.

Przy tak krzywdzących dla kobiety stosunkach jest jednak faktem uciążliwym, że w miastach japońskich liczba nieszczęśliwych małżonek jest znacznie mniejsza, niż na Zachodzie.

W lokalu zimowym SCALA Dyr. S. KUPERMAN.

Teatr letni nieczynny. Przedostatni program sezonu letniego. Dziś Program Nr 10

Nowe sily! Znakomity szwajcarski duet taneczny Riccardo Renetto. Orwiczówna (śpiawczka operetki). Mandelblit w New-Yorku, operetka w 1 akcie. Reż. E. Reden w solowej części programu 19 produkcji solowych. Kasa czynna od godz. 5 po poł. Kancelarja teatru czynna od 11 do 12 i od 7-8 wiecz. 537-4

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Poszukujemy doświadczonego w branży węglowej specjalisty do prowadzenia dużego interesu węglowego dla jednego z tutejszych Związków przemysłowych. Reflektujemy tylko na silę pierwszorzędą. Oferty prosimy składać w admin. „Głosu Polsk.” sub. „K. O.” 489-3

Manicurzystka z ul. Ceglarskiej 19 powróciła Przyj. od 12-2 i 3-7. 504-3

Kupuję meble, dywany, maszyny do szycia, futra, garderobę sprzęty domowe. Piące najwyższe ceny. A. Wajeman, Dzielna 19, w skłonie 451-23

Kredens, stół, krzesła, otmiana, szafa, biurko, łóżka sprzedam. Piotrkowska 199-9. 517-6

Zagubione dokumenty: Bogys Bolesław zgubił tymczasowy dowód osobisty wyd. w gminie Wymysłów. 492-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Poszukiwany Elektromonter dla dozoru kolektorowych motorów. Reflektuje się na pierwszszą silę fachową. Oferty z odpisami świadectw i żadaną pensją do admin. „Głosu” pod „M. C. D.” 471-3

Potrzebny fotograf-retuszery może być kobieta. Fotokraffa Salon d'Art Piotrkowska 71. 470-3

Rutynowana freblanka izraelska zajmie się gospodarstwem i dziećmi u wdowa. Oferty do „Rutynowana” do „Głosu”. 480-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

8-io kl. Gimnazjum Realne Pomorska (Srednia) 46. Zapisy i egzaminy do klas wstępnych i wyższych do VII włącznie trwają. Kancelarja czynna od 9-1 i od 5-7 pop. Dyrekcja.

Rutynowana nauczycielka lekcyj gry fortepianowej podług najnowszego systemu. Piotrkowska 118 m 32. Przyjmuje 12-2 486-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Szkoła freblowsz i przygotowawcza M. Rozentallowny Pańska Nr 9. Przyjmuje się chłopców i dziewczynki od lat 4-7. Zapisy i informacje od godz. 11-1 codziennie prócz sobót i świąt. 57-3

Dr. med. Adolf Engel choroby kobiece i akuszerja przyj. codz. od 9 do 6-iej Długa 33 róg Alei i Maja 8. Łódź, S. 3-31 w. U. z. 501-30

Choroby skórne i weneryczne Dr. Lewkowicz Konstanyńska 12. od 9-1 i od 5-8. P. Panie 727-20

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Krawczynie damskie są poszukiwane. Zgłaszać się do Sz. Rozenberga, Nowomiejska 81. 515-3

Laboratorium Magistra N. SZAC Łódź, Piotrkowska Nr 37. ANALIZY medyczne (moczu i krwi) chem. techn. (mąka, olej) 501-18

Kupuję meble, dywany, maszyny do szycia, futra, garderobę i bieliznę. Piące najlepsze ceny wainraich Benedykta 19, front sklep 529-2

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

Ważne dla modystek! Z powodu likwidacji zupełna wyprzedaż kapeluszy, zagr. modele, oraz dodatki do takowych. „Modes Maison Nouvelle” Piotrkowska 43, front II piętro, od 9-1 i 3-7. UWAGA! Wyprzedaż odbędzie się do 12 b. m. 488-3

PRENUMERATA. Miesięcznie M. 280.— kwartalnie M. 675.— Za odroczenie dopłaca się M. 20.— miesięcznie. Prenumerata przez pocztę miesięcznie M. 300.— kwartalnie 900.— arranon M. 450.— miesięcznie